

Cirkulärnr: 09:87
Diariernr: 09/6097
Arbetsgivarpolitik: 09-2:26
Handläggare: Catharina Bäck
Avdelning: Avdelningen för arbetsgivarpolitik
Sektion/Enhet: Förhandlingssektionen
Datum: 2009-12-22
Mottagare: Kommunstyrelsen
Landstingsstyrelsen
Regionstyrelsen
Medlem i Pacta
Arbetsgivarpolitik
Rubrik: Kompletterande förändringar i sjukförsäkringen, m.m.

CIRKULÄR 09:87

Arbetsgivarpolitik: 09-2:26

Avdelningen för arbetsgivarpolitik
Förhandlingssektionen
Catharina Bäck

Kommunstyrelsen
Landstingsstyrelsen
Regionstyrelsen
Medlem i Pacta
Arbetsgivarpolitik

Kompletterande förändringar i sjukförsäkringen, m.m.

Riksdagen har fattat beslut med stöd av propositionen Kompletterande förändringar i sjukförsäkringen, m.m. i samband med förstärkta insatser för återgång i arbete (prop. 2009/10:45). Riksdagen har även fattat beslut med stöd av ett förslag av socialförsäkringsutskottet (2009/10:SfU13) om ändringar i lagen (1962:381) om allmän försäkring.

De nya reglerna syftar till att stödja återgång till arbetslivet för de personer som lämnar sjukförsäkringen, antingen för att dagarna med förlängd sjukpenning har tagit slut eller för att de inte kan beviljas ytterligare perioder med tidsbegränsad sjukersättning. De nya reglerna kompletterar de åtgärder som regeringen avser att genomföra för att personer som varit långvarigt sjukskrivna ska kunna återgå till arbetslivet. Förslagen är ett led i den omfattande reformeringen av sjukförsäkringen.

De nya reglerna syftar också till att utvidga de situationer då prövning mot hela arbetsmarknaden efter 180 dagar i en sjukperiod kan skjutas upp. Även när den försäkrade haft sin arbetsförmåga nedsatt 365 dagar ska prövning mot hela arbetsmarknaden kunna skjutas upp om det kan anses oskäligt med sådan prövning. Dessutom ska sjukpenning kunna lämnas under mer än 364 dagar vid allvarlig sjukdom.

Stöd vid Arbetsförmedlingen för återgång i arbete

Ett nytt arbetsmarknadspolitiskt program – introduktionsprogram – införs. Avsikten är att skapa ett intensifierat stöd vid Arbetsförmedlingen. Målgruppen för stödet är de personer vars dagar med sjukpenning eller sjukersättning har tagit slut och som på grund av att de antingen saknar eller inte kan återgå till sitt arbete har skrivit in sig vid Arbetsförmedlingen. En deltagare i introduktionsprogrammet ska erbjudas en koncentrerad utredning och kartläggning av hans eller hennes behov

Sveriges Kommuner och Landsting

118 82 Stockholm, Besök: Hornsgatan 20
Tfn: växel 08-452 70 00, Fax: 08-452 70 50
info@skl.se, www.skl.se

av stöd för övergång till arbete, utifrån individuella behov och förutsättningar. Introduktionen ska längst pågå under tre månader. Efter avslutad introduktion ska personen kunna ta del av Arbetsförmedlingens ordinarie insatser. Deltagande i programmet kan ske på hel- eller deltid. En person som deltar i introduktionsprogrammet ska ha rätt till aktivitetsstöd eller motsvarande.

Aktivitetsstöd vid deltagande i introduktionsprogram

Den tid en ”utförsäkrad” långtidssjuk deltar i introduktionsprogrammet ska ersättning ges i form av aktivitetsstöd. En person som har rätt till arbetslöshetsersättning ges aktivitetsstöd med samma belopp som skulle ha lämnats som arbetslöshetsersättning, dock lägst 320 kronor per dag. Till den som inte har rätt till arbetslöshetsersättning ges i stället aktivitetsstöd eller motsvarande med 223 kronor per dag. För att fler personer ska kunna ges inkomstrelaterad ersättning införs vissa tillfälliga förändringar i arbetslöshetsförsäkringen för att underlätta återinträde i den försäkringen.

Även en långtidssjuk som ”utförsäkras” och som är anställd har möjlighet att få aktivitetsstöd vid deltagande i introduktionsprogrammet. En förutsättning är att personen beviljats tjänstledighet utan lön av sin arbetsgivare. Aktivitetsstöd kan betalas ut som hel eller partiell förmån, vilket innebär att även en arbetstagare som arbetar partiellt i oförändrad utsträckning kan få sådant stöd.

Förlängd sjukpenning i vissa fall

Förlängd sjukpenning kan betalas ut för fler än 550 dagar. Sådan möjlighet till förlängd sjukpenning finns – efter ansökan – för försäkrad som är intagen på sjukhus eller på grund av sjukdom får omfattande vård, t.ex. på en rehabiliteringsenhet eller om sådan vård ges i hemmet. Möjlighet till förlängd sjukpenning finns också då det skulle vara förenat med risk för allvarlig försämring av sjukdomen om den försäkrade återgår i arbete eller deltar i ett arbetsmarknadspolitiskt program, exempelvis efter hjärtinfarkt, stroke eller liknande sjukdom. Ytterligare dagar med förlängd sjukpenning kan även betalas ut – utan ansökan – när den försäkrade till följd av sjukdom har fått en sådan avgörande förlust av verklighetsuppfattningen och förmågan att orientera sig att han eller hon inte kan tillgodogöra sig information.

Sjukpenninggrundande inkomst

De tidigare bestämmelserna om rätten att återfå sjukpenninggrundande inkomst (SGI) efter en period med sjukersättning eller aktivitetsersättning återinförs, dock utan kravet på att den försäkrade till den del han eller hon är arbetslös ska vara beredd att anta erbjudet arbete i en omfattning som svarar mot tidigare förvärvsarbete. Sjukpenning eller förlängd sjukpenning kan dock inte betalas under de tre

kalendermånader som infaller efter utgången av en period med sjukersättning eller aktivitetsersättning.

I normalfallet är det inte möjligt att få sjukpenning eller förlängd sjukpenning omedelbart efter det att sjukersättning eller aktivitetsersättning har upphört. Däremot undantas de situationer när sjukpenning och förlängd sjukpenning kan betalas ut utöver de fastställda tidsgränserna, dvs. sjukpenning vid allvarlig sjukdom och ytterligare dagar med förlängd sjukpenning i vissa fall .

Bedömning av arbetsförmågan för deltagare i arbetsmarknadspolitiska program

För en person som deltar i arbetsmarknadspolitiskt program ska arbetsförmågan vid sjukdom bedömas utifrån den försäkrades förmåga att genomföra den aktuella åtgärden, dvs. vid bedömningen ska beaktas om den försäkrade på grund av sjukdom är ur stånd att delta i programmet och då möjlighet finns att återinträda i detta.

Om en individ på grund av längre tids sjukdom inte kan delta i ett arbetsmarknadspolitiskt program ska han eller hon lämna programmet och kunna begära sjukpenning från Försäkringskassan, eftersom de arbetsmarknadspolitiska programmen inte bör bli en alternativ sjukförsäkring.

Bedömning av arbetsförmågan mot hela arbetsmarknaden och fortsatt sjukpenning i vissa fall

Bedömning av arbetsförmågan

En försäkrads förmåga att efter dag 180 i en sjukperiod att försörja sig själv genom annat arbete än hos hans eller hennes arbetsgivare ska inte beaktas om det finns särskilda skäl mot det eller om det i annat fall kan anses oskäligt. När den försäkrade haft sin arbetsförmåga nedsatt under 365 dagar ska prövningen ske mot hela arbetsmarknaden om det inte kan anses oskäligt. Regeländringen innebär att möjligheter öppnas upp att skjuta upp prövningen av arbetsförmågan mot den reguljära arbetsmarknaden såväl efter dag 180 i sjukperioden som efter dag 365.

Exempel på när arbetsförmågan inte ska bedömas i förhållande till hela arbetsmarknaden är då arbetsförmågan successivt kommer att försämrans, då arbetsförmågan periodvis – men ej bestående – ökar, då den försäkrade får medicinsk behandling i syfte att förebygga en allvarlig sjukdom, t.ex. vid ytterligare behandling efter allvarlig tumörsjukdom för att minska risken för återinsjuknande. Även då en försäkrad i samband med olycka och vissa sjukdomar drabbas av funktionshinder med betydande konsekvenser för arbetsförmågan och rehabiliteringen tar lång tid i anspråk ska prövningen mot hela arbetsmarknaden kunna skjutas upp. Vid progressiva sjukdomar där arbetsförmågan successivt avtar, t.ex. multipel skleros, bör

inte arbetsförmågan bedömas i förhållande till ett nytt arbete. Restriktivitet ska fortsatt tillämpas vid prövning när det gäller vad som kan anses vara oskäligt. Det handlar om att öppna upp för möjligheter att skjuta upp prövningen av arbetsförmågan mot den reguljära arbetsmarknaden.

Fortsatt sjukpenning i vissa fall

För en försäkrad som är arbetsoförmögen till följd av en allvarlig sjukdom ska sjukpenning med 80 procent av SGI kunna lämnas – efter ansökan – trots att sådan sjukpenning redan lämnats för 364 dagar under ramtiden.

Det tidigare begreppet – synnerliga skäl – byts mot begreppet allvarlig sjukdom. Detta innebär att rätt till den högre ersättningsnivån ska gälla – förutom vid mycket allvarliga sjukdomar (vissa tumörsjukdomar, neurologiska sjukdomar såsom ALS eller vid väntan på transplantation av vitalt organ) – även vid andra tumörsjukdomar som i det enskilda fallet inte kan betraktas som mycket allvarliga, men som sätter ner den försäkrades arbetsförmåga. Detsamma gäller andra allvarliga sjukdomar av likartad karaktär.

Ikraftträdande

Lagändringarna träder i kraft den 1 januari 2010. Bestämmelserna om att återfå den sjukpenninggrundande inkomsten ska tillämpas första gången för försäkrade som vid utgången av december månad 2009 helt eller delvis har fått sjuk- eller aktivitetsersättning. Bestämmelsen om arbetsförmågans bedömning när en försäkrad har lämnat ett arbetsmarknadspolitiskt program ska tillämpas på den som har lämnat ett sådant program efter den 1 januari 2010.

Lagändringarna avseende bedömning av arbetsförmågan mot hela arbetsmarknaden och fortsatt sjukpenning i vissa fall träder i kraft den 15 januari 2010, men tillämpas för tid från och med den 1 januari 2010. Övergångsregler föreslås inte, vilket innebär att den som tidigare inte bedömts ha rätt till sjukpenning på grund av arbetsförmåga på den reguljära arbetsmarknaden har ansetts föreligga på nytt kan ansöka om sjukpenning enligt de nya reglerna.

Frågor

Frågor angående innehållet i detta cirkulär kan ställas till Catharina Bäck (försäkringsfrågor), Maria Dahlberg och Jan Svensson (allmänna anställningsvillkor), Eva Thulin Skantze (rehabilitering och arbetsmiljö), Johanna Torstensson och Hans-Henrik Helldahl (arbetsrättsliga frågor).

Se även cirkulär 08:74 Arbetsgivarens rehabiliteringsansvar ur ett arbetsrättsligt perspektiv och 09:82 Sjuklön vid indragen sjukpenning.

Sveriges Kommuner och Landsting
Avdelningen för arbetsgivarpolitik
Förhandlingssektionen

Sophie Thörne

Catharina Bäck